

Stockholm, den 21 februari 2022

Justitiedepartementet

Regeringskansliet

103 33 Stockholm

Remissvar över betänkandet Granskning av utländska direktinvesteringar (SOU 2021:87)

Internationella Handelskammaren (ICC) välkomnar möjligheten att yttra sig över betänkandet Granskning av utländska direktinvesteringar (SOU 2021:87). ICC är en global näringslivsorganisation med uppgift att främja internationell handel och företags möjligheter att bedriva gränsöverskridande affärsverksamhet. Det görs både genom utvecklandet av egna standarder och självreglering och genom att framföra synpunkter i internationella förhandlingar och på lagstiftning och regleringar som påverkar företags möjlighet till internationella affärer. ICC lämnar sitt yttrande mot bakgrund av detta uppdrag.

ICC har tidigare yttrat sig om EU:s förslag till förordning om utländska direktinvesteringar, KOM (2017) 487, och framfört att ICC som global näringslivsorganisation principiellt är emot den form av restriktioner som förslaget handlar om, men också uttryckt förståelse för oron att vissa utländska investeringar görs av andra än rent ekonomiska skäl. Även om det finns fog för ett granskningsystem bör ett sådant utformas för att användas sparsamt och endast i de fall då vitala säkerhetsintressen hotas. För en liten, handelsberoende ekonomi som Sveriges är öppenhet för internationell handel och utländska direktinvesteringar avgörande för vår innovations- och konkurrenskraft, tillväxt och välbefinnande. Det är därför välkommet att betänkandet tar som utgångspunkt att utländska direktinvesteringar och ett öppet investeringsklimat är till gagn för Sverige samt att Kommerskollegium föreslås vara en av myndigheterna som granskningsmyndigheten är skyldig att samråda med när en granskning inleds för att bedöma investeringens betydelse ur ekonomisk hänsyn.

För att säkerställa att granskningar sker på ett effektivt sätt och minimera de negativa effekterna på investeringsklimatet liksom den administrativa bördan för berörda investerare och företag är det avgörande att regelverket utformas på ett så transparent, tydligt och förutsebart sätt som möjligt. Det gäller inte minst omfattningen av lagens

tillämpningsområde. Det finns här behov av förtydligande kring omfattningen av indirekta investeringar samt kring hur tröskelvärdet för inflytande och anmälningsplikt tillämpas i dessa fall. Givet att indirekta investeringar omfattas ställer sig ICC frågande till att fysiska personer med enbart svenskt medborgarskap eller juridiska personer som ytterst ägs eller kontrolleras endast av fysiska personer med svenskt medborgarskap ska omfattas av anmälningsplikten. Det är också värt att understryka vikten av att den föreskrift som föreslås utfärdas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om vilka verksamheter som ska anses utgöra samhällsviktig verksamhet och därmed omfattas av lagen är så tydlig och precis som möjligt. Detsamma gäller föreskrifter om vilka framväxande teknologier respektive annan strategiskt skyddsvärd teknologi som ska omfattas.

I betänkandet noteras att utredningens förslag till definition av utländska direktinvesteringar skiljer sig åt från definitionerna i EU:s förordning om utländska direktinvesteringar (2019/452). Strävan borde vara att definitionerna i svensk lag så långt som möjligt sammanfaller med förordningens för att implementeringen sak vara harmoniserad inom EU.

ICC ser utmaningar gällande förslaget förhållande till andra regelverk. Det finns ett betydande överlapp med Säkerhetsskyddslagen (2018:585) och lagen (1992:1300) om krigsmateriel. Det innebär att vissa investerare och företag skulle bli föremål för flera parallella regelverk, vilket skapar otydlighet och försvårar regelefterlevnaden.

Det är viktigt att granskningar sker skyndsamt, varför ICC välkomnar förslaget om en tydlig tidsfrist inom vilken granskningsmyndigheten ska besluta att antingen lämna en anmälan utan åtgärd eller inleda en granskning samt en tydlig tidsfrist för granskningen som sådan. Korta tidsfrister är viktiga för att hålla nere kostnaderna för berörda investerare och företag och för att minimera effekterna på investeringsklimatet. Förslaget behöver dock förtydligas vad avser effekten av om granskningsmyndigheten överträder tidsfristen samt när en anmälan är att anses fullständig och tidsfristen för granskningsmyndigheten att fatta beslut därmed börjar löpa. Det bör också införas en möjlighet för investerare att inrätta en förhandsförfrågan till granskningsmyndigheten.

Slutligen ställer ICC sig frågande till utredningens förslag på tröskelvärde för anmälningsplikt och dess tillämpning. Utredningen föreslår att varje investering varefter investeraren förfogar över 10 procent eller mer av rösterna i ett aktiebolag eller ekonomisk förening ska anmälas. Förslaget innebär att inte bara den ursprungliga investeringen som överskrider tröskelvärdet utan varje enskild ökning av investerarens andel därefter, ex. varje enskilt aktieköp, skulle bli anmälningspliktigt. Det skulle inte minst slå hårt mot

institutionella investerare, medföra en orimlig administrativ börda och minska Sveriges attraktivitet för utländska direktinvesteringar. En lämpligare ordning vore ett system med flera tröskelvärden, där investeringen och ökningen av inflytande blir anmälningsplikten endast när dessa värden överskrids och inte vid varje enskild ökning däremellan. Det bör också övervägas om det, såsom är fallet i flera andra europeiska länder, bör införas ett system med olika tröskelvärden beroende på hur känslig den verksamhet som är föremål för investeringen anses vara för att lagen inte ska vara mer ingripande än nödvändigt.

Susanna Zeko
Generalsekreterare